

ตำบลทุ่งโป่ง

อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ร่วมแรงร่วมใจพัฒนา พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สารบัญ

- ๐๖ สภาพแวดล้อม
- ๐๘ ความเป็นมา
- ๑๔ ก้าวเดินด้วยความปลอดภัย
- ๑๖ กลไกการขับเคลื่อน
- ๒๑ รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่
- ๒๖ แผนที่ความรู้
- ๒๘ ลดรายจ่าย = เพิ่มรายได้
- ๓๒ ภาคผนวก

นิยามความปลอดภัยของตำบลทุ่งโป่ง

“พอเพียง พอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน คือ
เราสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง สิ่งอื่นจะมากระทบเราไม่ได้”

โมเดลทุ่งโป่ง : สู่ความเป็นตำบลวิถีพอเพียง

กระบวนการ

การเตรียมความพร้อมและจัดทำแผน
เก็บ/วิเคราะห์ข้อมูลชุมชน กำหนดนิยามความพอเพียง

การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ
โครงการฯ
อบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้

การขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้แผน
ตำบลวิถีพอเพียง

การติดตามและสรุปบทเรียนต่อเนื่อง

- ประชุมประจำเดือน
- เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในและนอกตำบล
- สรุปบทเรียนเพื่อยกร่างแผนประจำปี

การจัดการความรู้

- พัฒนานักจัดการความรู้และวิทยากรชุมชน
- จัดทำชุดความรู้
- พัฒนาสื่อการเรียนรู้

บริบทชุมชน

ผลลัพธ์เด่น
ที่เกิดขึ้น

สนับสนุน
งบประมาณ
การดำเนินงาน

กระบวนการ
เรียนรู้

ความรู้ทักษะ

การสนับสนุน

ทีมงาน
ภาคสนาม
ปตท.

เครื่องมือ
(ECEN/บันทึกครัวเรือน/
แผนตำบลวิถีพอเพียง)

สภาพ แวดล้อม

ชุมชนน่าอยู่ ยื่อนนำไปสู่สังคมคุณภาพ ด้วยความใส่ใจของชุมชนและความร่วมมือภายใต้จิตสำนึกของการพัฒนา จากการพลิกพื้นผิวนป่า การมีผู้นำที่เข้มแข็งและการร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อแก้ปัญหา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ตำบลทุ่งโป่ง มีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีจนสามารถจุดประกายสู่ความคิดริเริ่มของแนวคิดเพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

ตำบลทุ่งโป่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอบุณฑลรัตน์ ห่างจากจังหวัดขอนแก่นประมาณ ๔๕ กิโลเมตร พื้นที่ในตำบลทุ่งโป่งอุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติอันหลากหลาย แผ่นดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะในการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านร้อยละ ๘๐ เป็นพื้นที่ลาดชันและเป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการเพาะปลูก ข้าวนาปี นาปรัง อ้อย และมันสำปะหลัง โดยลักษณะดินร้อยละ ๘๐ เป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับการทำการเกษตรกรรม ในตำบลมีลำน้ำ ๒ สายหลักคือ ลำห้วยยางและลำน้ำพอง

ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งยังมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่งดงามภายใต้การดูแลของอุทยานแห่งชาติน้ำพอง มีจุดชมวิวและถ้ำ เช่น ถ้ำช้างรวมถึงหินที่มีลักษณะรูปร่างต่างๆ เช่น หินแอมันและหินอีโต้ เป็นต้น

ตำบลทุ่งโป่งแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๐ หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรประมาณ ๕,๓๐๐ คน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาด้วยการปลูกข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้า ทำไร่อ้อย ไร่มันสำปะหลัง และเลี้ยงสัตว์ ชาวทุ่งโป่งใช้ภาษาอีสานเป็นภาษาถิ่น มีการละเล่นพื้นเมืองที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันคือ หมอลำกลอน ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของพระพุทธศาสนา โดยนับถือตามฮีต ๑๒ คอง ๑๔ เช่น งานบุญบั้งไฟ งานบุญข้าวจี งานบุญข้าวประดับดิน งานบุญเบิกบ้าน งานบุญออกพรรษา บุญเข้าพรรษาและงานบุญคูณลาน เป็นต้น ซึ่งจะมีการจัดตามกำหนดที่บรรพบุรุษเคยทำมา 💧

ความเป็นมา

ตำบลทุ่งโป่ง เริ่มต้นการดำเนินงานพัฒนาโดยร่วมกับมูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพชีวิตดี จังหวัดขอนแก่น ภายใต้การนำของ นายแพทย์อภิสิทธิ์ - แพทย์หญิงทานทิพย์ อำนวยวรารังกูร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุบลรัตน์ (ในขณะนั้น) ในช่วงเวลาดังกล่าวตำบลทุ่งโป่งเป็นเพียงหมู่บ้านหนึ่งที่ขึ้นกับตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ การพัฒนาชุมชนจึงอยู่ภายใต้การดำเนินการร่วมกันระหว่างกลุ่มชาวบ้านที่ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน แต่ด้วยการสนับสนุนจากนายแพทย์อภิสิทธิ์ อำนวยวรารังกูร ที่ต้องการให้อำเภอบุณฑลรัตน์เป็นพื้นที่นำร่องในด้านการพึ่งตนเอง ภายหลังเมื่อมีการจัดตั้งตำบลทุ่งโป่งอย่างเป็นทางการ พื้นที่จึงเป็นพื้นที่นำร่องที่สำคัญของอำเภอบุณฑลรัตน์ โดยมีพัฒนาการจนเกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและสามารถสรุปเป็นยุคต่างๆ ดังนี้

■ พัฒนาการตำบล

ယ.အ.ဗဒံ၁၀-ဗဒံ၁၄

ยุคแห่งการจัดการป่า และน้ำ
โดยชุมชน

ผืนป่าภูพานคำอันอุดมสมบูรณ์ เป็นที่อยู่อาศัย และแหล่งอาหารของสัตว์ป่านานาชนิด รวมถึงแหล่งอาหารธรรมชาติของมนุษย์ถูกทำลาย อันมีสาเหตุมาจากการบุกรุกผืนป่าเพื่อขยายที่ทำกิน การลักลอบตัดไม้เพื่อนำไปขายให้แก่โรงเลื่อยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๒๐ ทำให้ป่าไม้อันอุดมสมบูรณ์ลดน้อยลง และส่งผลกระทบต่อชุมชนและสัตว์ป่า ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๒๕ กลุ่มแกนนำตำบลทุ่งโป่งได้ริเริ่มฟื้นฟูป่าไม้โดยร่วมมือกับชุมชนเพื่ออนุรักษ์ผืนป่าภูพานคำ ด้วยการปิดป่าเพื่อฟื้นฟูพันธุ์ไม้ ทำให้สภาพป่าไม้ค่อยๆ สมบูรณ์ขึ้น ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้ง

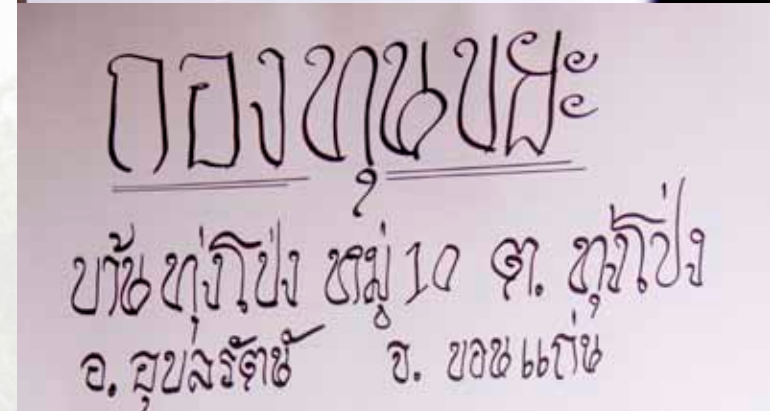
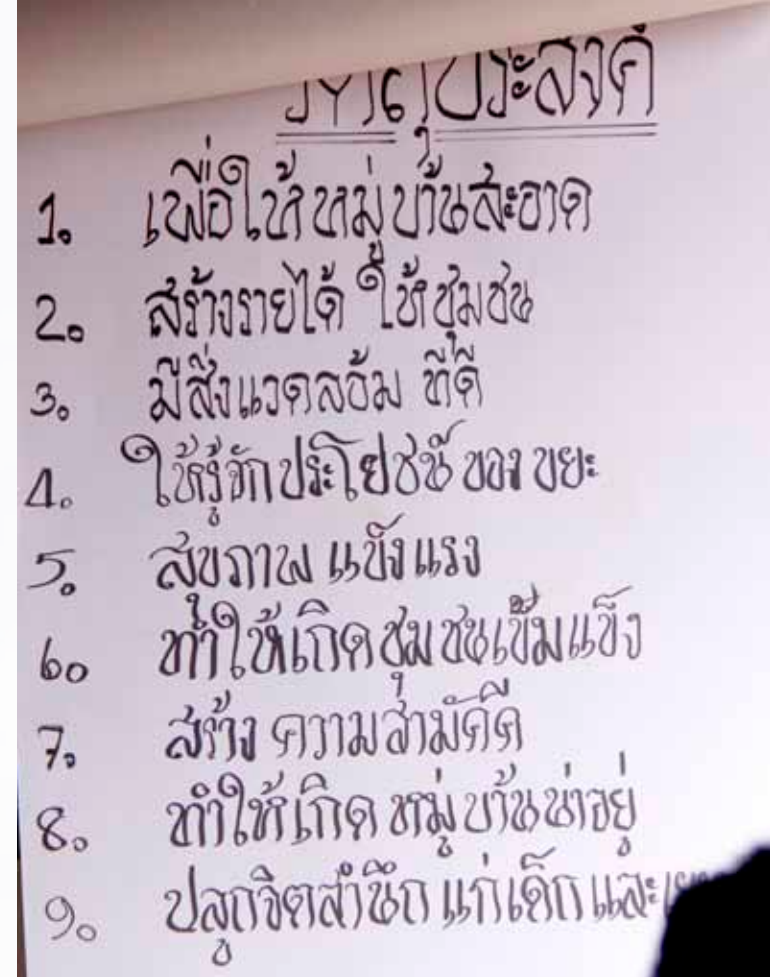

อุทยานแห่งชาติน้ำพอง จึงได้มีการสำรวจป่า และ
ปลูกต้นไม้ใหญ่ในป่าเพิ่ม ผลจากการบุกรุกผืนป่า
ครั้งนั้นถือเป็นการทำลายป่าต้นน้ำ ส่งผลให้เกิด
ปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับทำเกษตรกรรม
ชาวบ้านจึงแก้ปัญหาด้วยการขุดคลองส่งน้ำ
เพื่อการเกษตรที่บ้านหนองผือ เป็นหมู่บ้านแรก
ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีการขยายการขุด
คลองส่งน้ำเพิ่มเติมที่หมู่บ้านทุ่งโป่ง ทำให้การทำ
นาข้าวของชาวบ้านเกิดความตื่นตัว กระจายกันปลูก
ทั้งตำบล ควบคู่ไปกับการผลิตพืชเศรษฐกิจชนิด
อื่นๆ เช่น อ้อยและมันสำปะหลัง เป็นต้น

យ.អ.២៥៤០-២៥៥១

ยุคเรียนรู้งานพัฒนา
เชื่อมโยงเครือข่าย

ในช่วงนี้ทางตำบลทุ่งโป่งได้มีประสบการณ์
การทำงานพัฒนาร่วมกับภาคีหลากหลายทั้ง
ภาครัฐและเอกชน ทั้งด้านการจัดการน้ำและป่า
ด้านการทำเกษตรชีวภาพและการพึ่งตนเอง จึง
เป็นจุดเริ่มต้นให้ชาวทุ่งโป่งรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไข
ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น การพัฒนาระบบ
สาธารณสุขมูลฐาน ในปี พ.ศ.๒๕๔๐ และการตั้ง
กลุ่มอนุรักษ์วังปลา ในปี พ.ศ.๒๕๔๑ การส่งเสริม
การพึ่งตนเองของมูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
ในปี พ.ศ.๒๕๔๒ และโครงการปลูกป่า ๗๒ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ ที่ป่าภูพานคำในปี พ.ศ.๒๕๔๗
รวมถึงการจัดตั้งธนาคารขยะ โครงการอยู่ดีมีสุข
ปี พ.ศ.๒๕๕๐ และถัดมาในปี พ.ศ.๒๕๕๑ ได้
เกิดมีรูปธรรมการพึ่งตนเองในด้านการเกษตร
ผสมผสานหลากหลาย เป็นเหตุผลให้ทางตำบล
จึงได้เข้าร่วมกับโครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล
วิถีพอเพียง

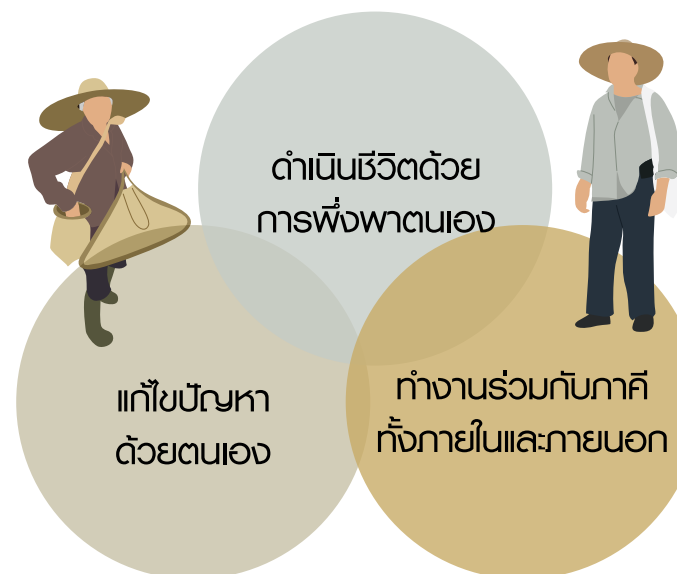

■ กุณตำบล

ด้วยฐานเดิมของทุนด้านการพัฒนาที่เข้มแข็ง เป็นเครื่องปองชี้ให้เห็นถึงประสบการณ์การทำงานด้านพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนซึ่งยาวนานกว่า ๔๐ ปี จนก่อเกิดเป็นรูปธรรมความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการขุดคลองส่งน้ำเพื่อแก้ปัญหการขาดแคลนน้ำ การอนุรักษ์ ป่านพู่ ทรัพยากรป่าและน้ำ การก่อตั้งธนาคารขยะเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึงการทำกิจกรรมเพื่อการพึ่งพาตนเอง เช่น การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา และการทำเกษตรผสมผสาน ฯลฯ

รูปธรรมเหล่านี้เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของภาคีหลายภาคส่วนทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกชุมชน ที่เข้ามาสนับสนุนทั้งความรู้งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ให้ชาวทุ่งโป่งสามารถยืนหยัดได้ด้วยพึ่งพาตนเอง และยังเป็นรากฐานและทุนเดิมอันสำคัญ ส่งผลให้ชาวทุ่งโป่งพร้อมที่จะดำเนินงานและพัฒนาตนเองในการใช้ชีวิตตามหลักแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง 💧

ก้าวเดิน

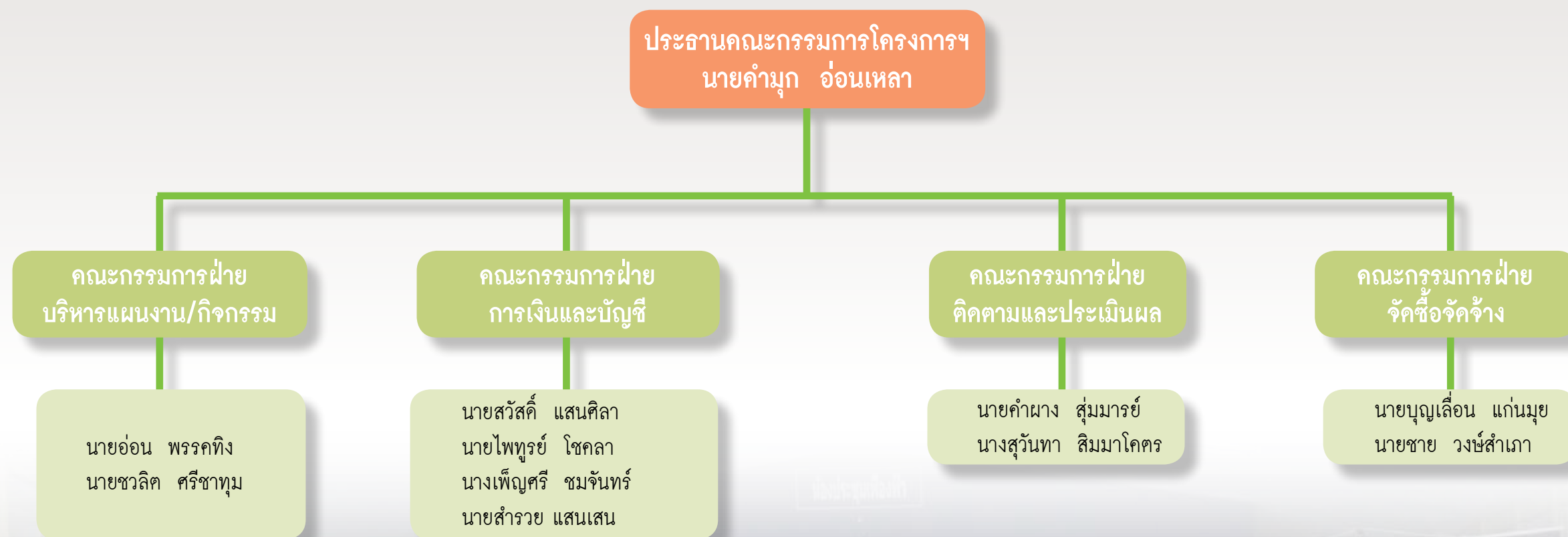
ด้วยความพอเพียง

ตำบลทุ่งโป่งเข้าร่วมโครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง ในระยะที่ ๒ เมื่อประมาณปลายปี พ.ศ.๒๕๕๑ โดยมี คำมุก อ่อนเหลา เป็นแกนหลักในการประสานงานหน่วยงานภาคีในตำบล ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโป่ง สถานีอนามัย โรงเรียน วัด รวมถึงแกนนำในชุมชน อาทิ ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน กำนัน ในการดำเนินงาน เช่น การสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์โครงการ การเตรียมความพร้อมตำบล การจัดทำแผนตำบลวิถีพอเพียง การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ประจำตำบล การจัดตั้งคณะ

กรรมการโครงการ ประจำตำบล รวมทั้งการคัดเลือกครัวเรือนพอเพียงอาสาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้โครงการ ขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี ซึ่งโครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงานโครงการนั้น ได้มีการจัดสรรฝ่ายต่างๆ ตามเอกสาร MOU ที่ทางโครงการ กำหนดขึ้นมาเพื่อสร้างระบบธรรมาภิบาลในการบริหารงานโครงการ ได้แก่ ฝ่ายบริหารแผนงานและกิจกรรม ฝ่ายการเงินและบัญชี ฝ่ายติดตามและประเมินผล และฝ่ายจัดซื้อจัดจ้าง 💧

คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลทุ่งโป่ง

เจ้าหน้าที่ประจำภาค มีบทบาทของการหนุนเสริมสนับสนุนทั้งรูปแบบเนื้อหากระบวนการทำงานขับเคลื่อนงานตำบลวิถีพอเพียงของตำบลทุ่งโป่ง และรูปแบบของงานเชิงการจัดการโดยเริ่มต้นทำงานตั้งแต่ช่วงกลางปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนการทำงานเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน พร้อมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้แก่เจ้าหน้าที่ประจำตำบลตลอดจนการติดตามและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการฯ ภายในตำบล

ที่ปรึกษาภาค มีบทบาทในการบริหารเชิงการจัดการระดับภาค กำกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบและกฎเกณฑ์ของโครงการฯ ร่วมติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนตำบล ให้คำแนะนำด้านต่างๆ เช่น แนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และการขับเคลื่อนงาน พร้อมทั้งจัดทำและประเมินความเป็นไปได้ของแผนตำบล วิถีพอเพียงร่วมกับตำบล ๒๒ ตำบลในภาคอีสาน ขณะเดียวกันยังมีบทบาทในการเป็นตัวแทนภาคในการสื่อสารกับฝ่ายบริหารโครงการฯ 💧

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล ในการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ประจำตำบลทุ่งโป่ง นั้นได้มีการกำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ประจำตำบลไว้ ๒ ข้อ คือ ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และต้องเป็นคนในพื้นที่ หลังจากการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบ ผู้ที่ผ่านการสอบข้อเขียนแล้ว จะต้องไปสัมภาษณ์อีกครั้ง โดยจะต้องได้รับการสัมภาษณ์จากฝ่ายบริหารของโครงการฯ เพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับชุมชน และสภาพโดยรวมของชุมชน เพื่อให้รู้ว่คนนั้นรู้จักชุมชนดีแค่ไหน ซึ่งในการทำหน้าที่นั้นเจ้าหน้าที่ประจำตำบลต้องเป็นผู้ประสานงานหลัก โดยเป็นผู้ติดต่อประสานงานให้แผนงานขับเคลื่อนและลุล่วงไปได้ ติดตามงาน และสรุปกิจกรรมที่ทำ

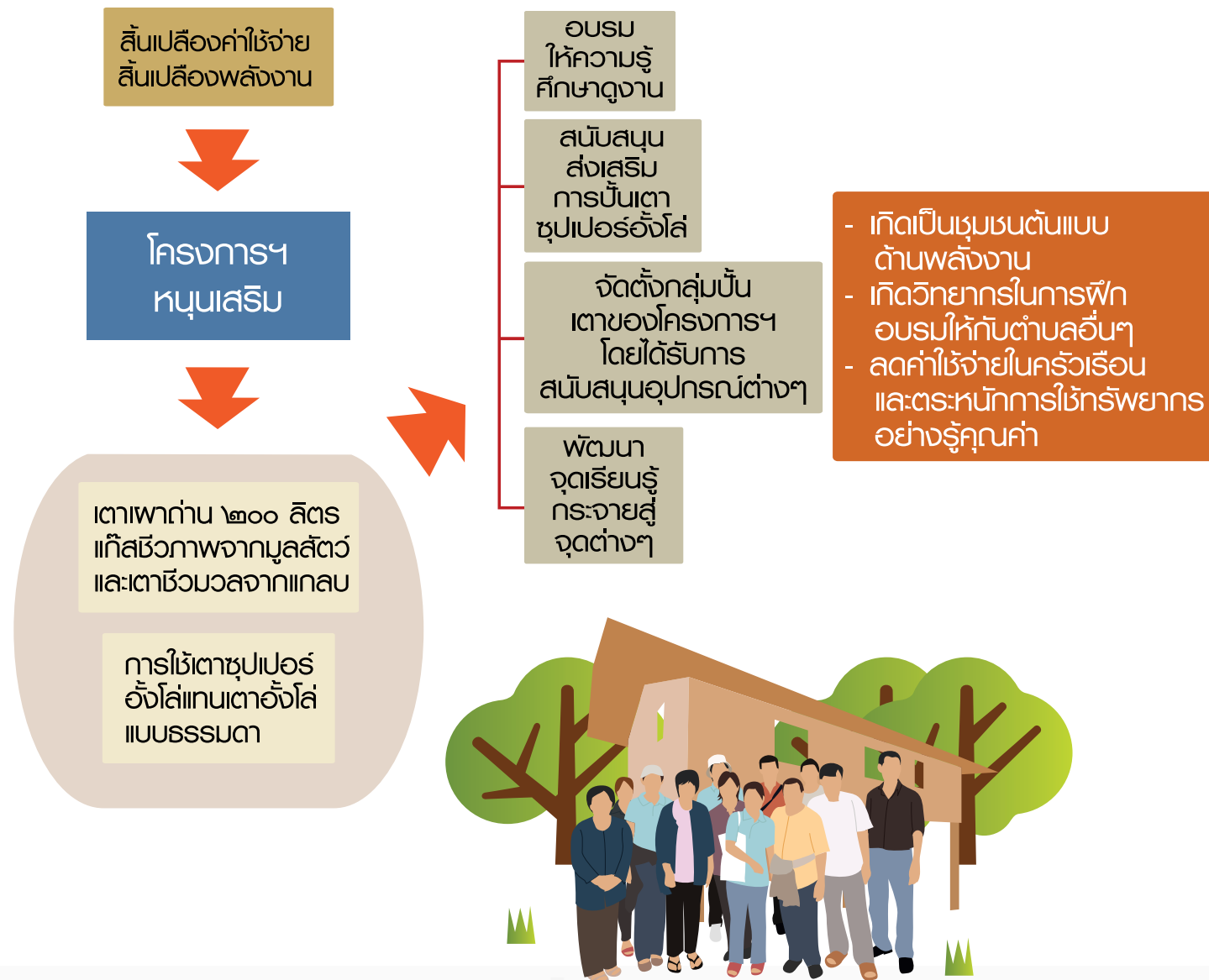

■ ภูมิธรรมความสำเร็จในพื้นที่ พลังงานทดแทน

ในระยะแรกของการเข้าร่วมดำเนินงานกับโครงการฯ เมื่อปีพ.ศ.๒๕๕๒ ทางตำบลทุ่งโป่งได้วางแผนงานในด้านการลดรายจ่ายในครัวเรือน จากการใช้พลังงานฟุ่มเฟือย มาเป็นการใช้พลังงานทดแทน ด้วยการเลือกใช้เตาซูปเปอร์อั้งโล่แทนการใช้เตาอั้งโล่แบบธรรมดา อันเป็นผลสืบเนื่องจากการได้ไปศึกษาดูงานด้านพลังงานทางเลือก อีกทั้งภายในท้องถิ่นยังมีวัตถุดิบสำหรับการปั้นเตาซูปเปอร์อั้งโล่ ซึ่งก็คือ ดินและแกลบ นับแต่นั้นชาวทุ่งโป่งจึงหันมาปั้นเตาซูปเปอร์อั้งโล่สำหรับใช้ทำอาหารแทนเตาอั้งโล่แบบธรรมดา เนื่องจากเป็นเตาที่มีประสิทธิภาพสูงให้ความร้อนได้ดี ประหยัดเชื้อเพลิงได้มากกว่า นอกจากนี้ยังมีการใช้พลังงานทดแทนแบบอื่นๆ อีกเช่น เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร แบบนอนและแบบตั้ง แก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์และเตาชีวภาพจากแกลบ

จากจุดเริ่มต้นที่มีเพียงความต้องการผลิตเตาไว้ใช้เอง เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือนและประหยัดพลังงานในชุมชน หลังจากที่เริ่มดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีกลุ่มที่รับผิดชอบ อย่างชัดเจน จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มปั้นเตาขึ้นมา และ ใช้วิธีระดมทุนกันเอง โดยได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ จากโครงการฯ และหน่วยงานต่างๆ จนเกิดเป็นรูปธรรม ความสำเร็จ ได้เตาที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพสูง และประหยัดพลังงานไว้ใช้เองในครอบครัว ทั้งยังกลายเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงประจำ ตำบลที่จำหน่ายได้ โดยได้รับการยกย่องถึง คุณภาพที่คงทนถาวร สร้างความเชื่อมั่น ความ ภูมิใจให้กับชาวบ้านว่าสามารถพึ่งพาตนเองได้ จนนำไปสู่การใช้พลังงานทางเลือกอย่างยั่งยืน ทำให้เกิดการขยายผลความรู้สู่ตำบลอื่นๆ ที่หมุน เปลี่ยนกันมาศึกษาดูงาน จากหลายตำบลทั้งในภาค เดียวกันและจากต่างภาค นอกจากนี้ทำให้การปั้นเตา ของตำบลทุ่งโป่งได้เป็นต้นแบบการประหยัดพลังงาน อีกทั้งได้รับการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน นำไปเผยแพร่ได้อย่างต่อเนื่อง นำมาสู่ความภูมิใจ ของชาวตำบลทุ่งโป่งเป็นอย่างมาก

งานศพปลอดเหล้า

จากแนวความคิดในการพึ่งตนเอง เพื่อลดรายจ่ายในงานศพ ซึ่งในอดีตนั้น ทุกๆ งาน มักจะมีเหล้าเข้ามาในงาน นำมาสู่ความไม่สงบเรียบร้อย ในชุมชน แต่หลังจากการได้ศึกษาดูงานกับโครงการฯ ชุมชนจึงริเริ่มแผนงาน เบื้องต้น ด้วยการปรึกษาหารือในระดับแกนนำชาวบ้านเช่น ผู้ใหญ่บ้าน ทุกหมู่บ้าน โดยเฉพาะนายก อบต. และกำนัน ให้มาเป็นแกนหลัก ซึ่งมีการ ประชุมระดมความคิดเห็นหลายครั้งจนนำมาสู่มติว่า จะเริ่มดำเนินงานศพ ปลอดเหล้า โดยระยะแรกเป็นการดำเนินงานในรูปแบบประชาคม รายหมู่บ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับครัวเรือนพอเพียงอาสาและ ชาวบ้านในชุมชน ในขณะที่มีการจัดทำประชาคมหมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่ให้การยอมรับและเห็นด้วยในกิจกรรม ดังกล่าว จนเกิดการมอบหมายให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รับผิดชอบ ในกิจกรรม จากนั้นจึงเริ่มมีการประชาสัมพันธ์ ทำงาน อย่างเอาใจจริงเอาใจใส่และเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิด บรรยากาศที่ดี โดยรวมในงานศพเป็นไปอย่างเรียบร้อย ที่สำคัญสามารถช่วยให้เจ้าภาพได้ประหยัดรายจ่าย ลงได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ได้รับคำชื่นชมจาก ผู้มาร่วมงานทั้งชุมชนเดียวกันและชุมชนใกล้เคียงได้ จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในเรื่องการรณรงค์งานศพ ปลอดเหล้าที่มีรูปธรรมความสำเร็จ

ผลกระทบของเหล้าในงานศพ

- คนตายขายคนเป็น
- สร้างภาระหนี้สินให้กับลูกหลาน
- การพนัน
- การทะเลาะวิวาท
- เสียงาน ครอบครัวแตกแยก

โครงการฯ หนุนเสริม

- ศึกษาดูงาน
- เกิดแนวคิดริเริ่มแผนงานในชุมชน
- นำไปสู่การวางแผน งานศพปลอดเหล้า

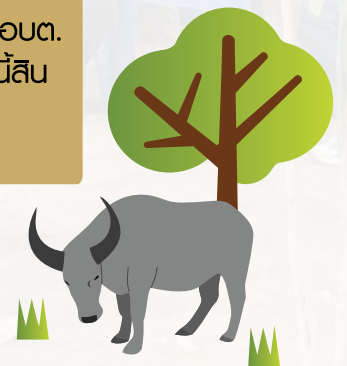
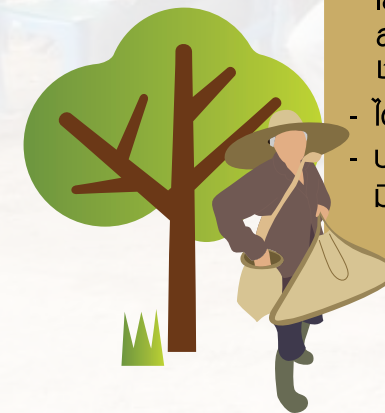

- ปรึกษาหารือระดับแกนนำหมู่บ้าน
- สร้างความเข้าใจกับครัวเรือนพอเพียงอาสา
- ตั้งตัวแทนรับผิดชอบแผนงาน
- ประชาสัมพันธ์
- ทำงานอย่างเป็นรูปธรรม

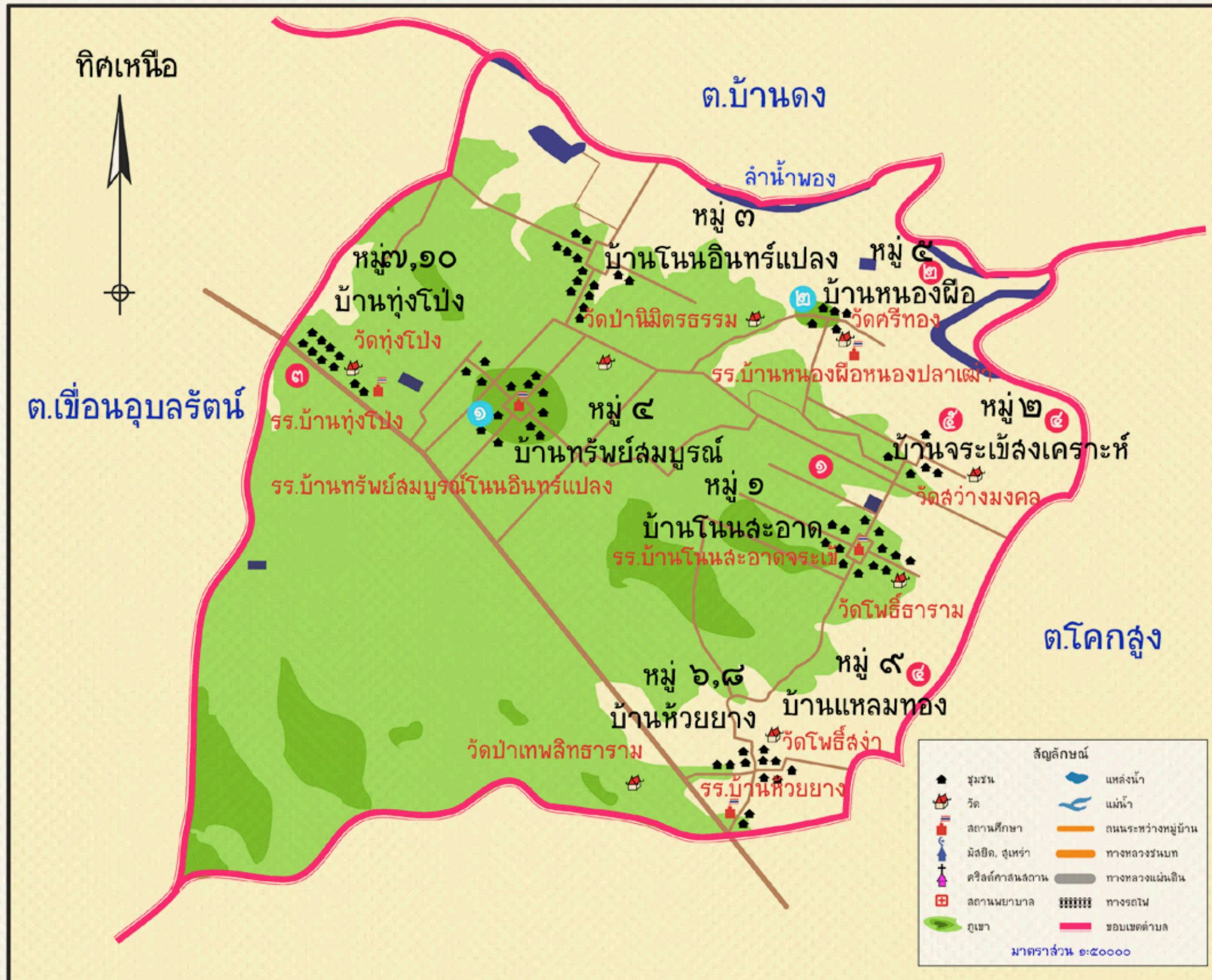

เกิดเป็นรูปธรรมความพอเพียง งดเหล้าในงานศพ

- เกิดตัวอย่าง ต้นแบบที่ดี ให้กับลูกหลาน คนรุ่นหลัง
- เปลี่ยนวิธีการแสดงความ เสียใจกับเจ้าภาพงานศพ ลดภาระ ไม่สร้างปัญหา ชุมชนสงบสุข
- ได้รับเงินช่วยเหลือจาก อบต.
- ประหยัดค่าใช้จ่าย ไม่มีหนี้สิน มีเงินเหลือเก็บ

■ แผนที่ความรู้

รายชื่อแหล่งเรียนรู้ตำบลทุ่งโป่ง

ครัวเรือนต้นแบบวิถีพอเพียง

- ๑ คำมวย เพียโคตร (หมู่ ๔)
- ๒ ทองใบ ต้นโลห์ (หมู่ ๕)

จุดเรียนรู้

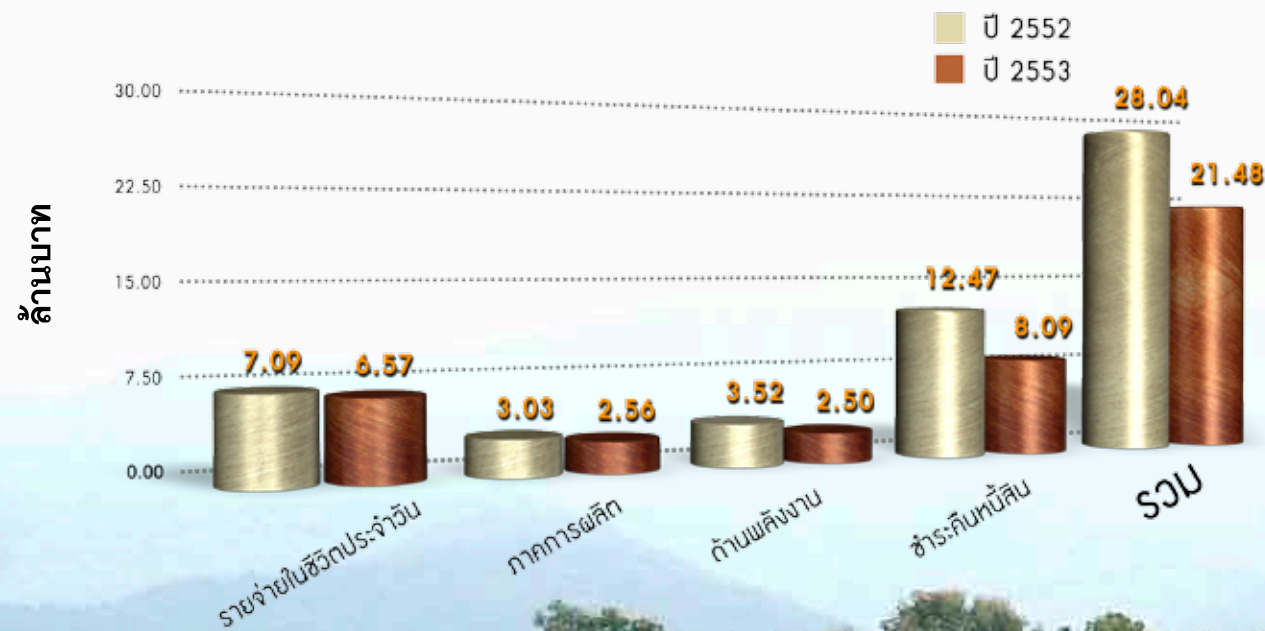
- ๑ กลุ่มเกษตรกรก้าวหน้าบ้านหนองผือ
- ๒ กลุ่มอนุรักษ์วังปลา
- ๓ กองทุนจัดการขยะ
- ๔ จุดเรียนรู้การปั้นเตาขุปเปอร์อั้งโล่
- ๕ จุดเรียนรู้การผลิตน้ำส้มควันไม้

■ ลดรายจ่าย = เพิ่มรายได้

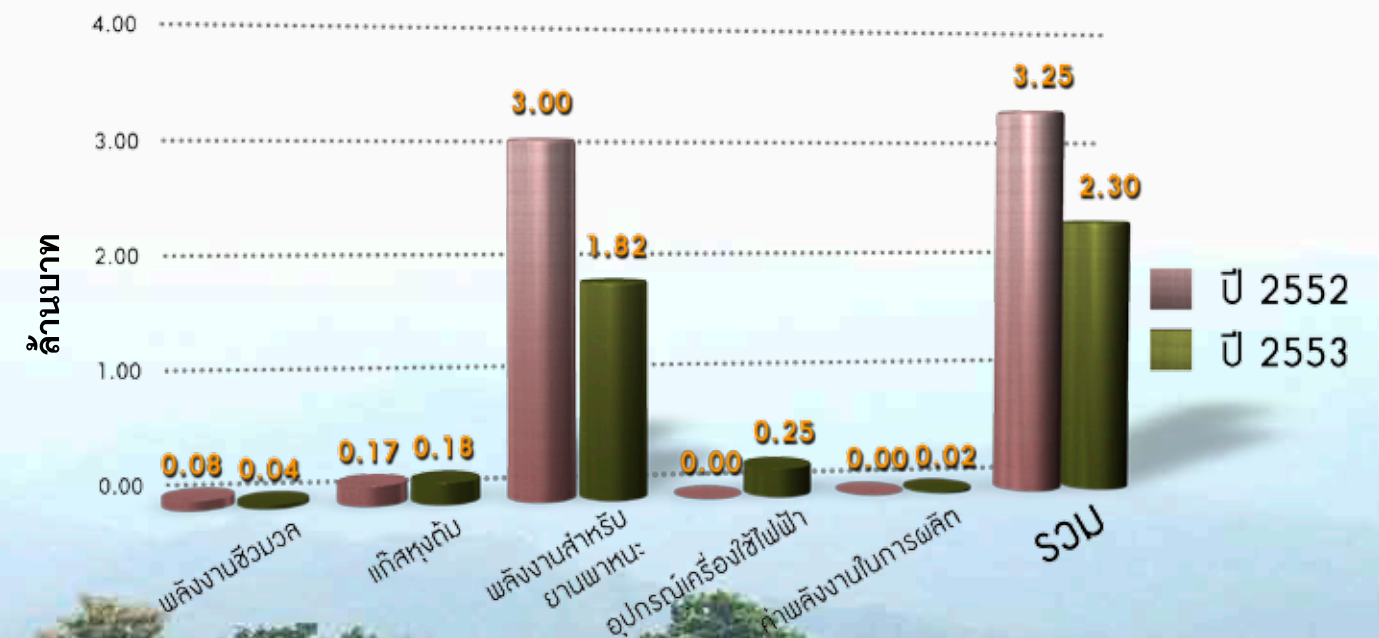
จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจและพลังงานในภาพรวมของตำบล ระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ พบว่า รายจ่ายปี ๒๕๕๓ ลดลง ๖.๕๖ ล้านบาท คิดเป็น ๒๓% ของรายจ่ายรวมปี ๒๕๕๒ รายจ่ายที่ลดลงมากที่สุด มาจากชำระค่าน้ำดื่ม และพลังงาน ลดลง ๔.๓๘ และ ๑.๐๒ ล้านบาท ตามลำดับ

รายจ่ายด้านพลังงานรวมปี ๒๕๕๓ ลดลงเป็นเงิน ๐.๕๕ ล้านบาท คิดเป็น ๒๕% ของรายจ่ายด้านพลังงาน รวมปี ๒๕๕๒ รายจ่ายที่ลดลงมากที่สุด มาจากพลังงานสำหรับยานพาหนะ และพลังงาน ชีวมวล เป็นเงิน ๑.๑๘ และ ๐.๐๔ ล้านบาท ตามลำดับ

แผนภูมิ ๑ เปรียบเทียบข้อมูลรายจ่ายรวมระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓

แผนภูมิ ๒ เปรียบเทียบข้อมูลรายจ่ายด้านพลังงานรวมระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓

ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดลง จากการทำกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ตำบลทุ่งโป่งลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ลงได้ ๖,๖๘๑ กิโลกรัม จากกิจกรรมพลังงานทดแทน
ที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม

พลังงานทดแทนที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม

หมายเหตุ : เก็บข้อมูลจากกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ภาคผนวก

รายชื่อคนต้นแบบ...บทสรุปความพอเพียง

ทองใบ ตันโลห์

เกษตรกรผสมผสาน

"เราทำการเกษตรที่ผ่านมาจากทุนทำอะไรไม่เจริญก้าวหน้า ให้หันหลังคืนมาทางเดิม ทำให้มันมี ทำให้อุดมสมบูรณ์"

ทองใบ จากผู้ที่เป็นเกษตรกรแบบทำไร่อย่างเต็มตัว ทั้งไร่ปอ ไร่มันสำปะหลัง และไร่อ้อย รวมทั้งเลี้ยงวัว เลี้ยงควาย หลังจากลูกสาวต้องเป็นหม้ายด้วยสาเหตุ

จากการปลูกอ้อย คือจุดเปลี่ยนของชีวิต ทำให้ ทองใบ ตัดสินใจเลิกทำไร่ เริ่มมาสนใจแนวทางการปลูกอยู่ปลูกกิน จึงได้นำเงินทุนที่ได้จากการทำไร่ ขายวัว ขายควายไปปรับพื้นที่นา และขุดบ่อเพื่อเลี้ยงปลา ปลูกทำฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ แต่ด้วยเพราะไม่มีความรู้ ผลสุดท้ายจึงขาดทุน ทองใบ จึงได้หันกลับมาทบทวนอีกครั้ง แล้วตัดสินใจหันมาปลูกอยู่ปลูกกินอย่างจริงจัง โดยใช้ทรัพยากรของตนเองนำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทองใบ จึงเริ่มปลูกถั่วเหลือง ปลูกกล้วย และปลูกป่า จำนวน ๔ ไร่ โดยใช้ขี้ไก่เป็นปุ๋ย จนได้ผลผลิตที่ดี จนกระทั่งได้เข้าร่วมโครงการฯ ทำให้มีผู้สนใจจัดคณะศึกษาดูงานมาดูงานที่แปลง ทองใบ จุดนี้เอง ทองใบ เริ่มพลิกฟื้นสภาพแปลงให้กลายเป็นที่รองรับการศึกษาดูงาน เริ่มปลูกต้นไม้ พืชผลหลากหลายขึ้น และได้ไปศึกษาดูงานเพิ่มเติมกับเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน และได้แนวความคิด ๕ คี มาปฏิบัติตามในแปลง คือ อาภาศคี อาหารคี อารมณ์คี การงานคี การเงินคี

จวบจนปัจจุบัน ทองใบ ได้พัฒนารูปธรรมในแปลงให้มีความหลากหลาย นอกจากไร่ป่า สวนกล้วย ยังพืชและสัตว์อีกนานาชนิด เช่น มีการเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู ปลูกไม้ใช้สอย ไม้ผล ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ตามคำกล่าวที่ว่า "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ในคันดินมีของกินทุกอย่าง"

คำมวย เพี้ยโคตร

เกษตรกรแบบปลูกอยู่ปลูกกิน

"อยู่อย่างพอเพียง ไม่ต้องไปพึ่งใคร คือไม่ได้เอาทุนเอาเงินจากคนอื่นมาทำ ไม่ได้ไปยืมหนี้ยืมสินใคร มันพออยู่ในตัวของเรา"

คำมวย อดีตผู้ล้มเหลวจากการเป็นเกษตรกรในการปลูกพืชเชิงเดี่ยวจนต้องหันไปทำงานเป็นพนักงานรับจ้างชั่วคราว แต่ด้วยความคิดอยากกลับบ้าน จึงเริ่มค้นอีกครั้งด้วยการนำเงินมาลงทุนเลี้ยงปลา ปลูก แต่ด้วยตัวเองไม่มีความรู้ จึงขาดทุน แต่ก็ไม่ท้อและเปลี่ยนมาเลี้ยงหมูแทน ปรากฏว่าหมูเป็นโรคติดต่อ ไม่มีราคา ทำให้ครอบครัวประสบปัญหาหนี้สินเป็นจำนวนมาก คำมวย จึงตัดสินใจครั้งใหญ่ในชีวิต คือการขายที่ดินนำเงินไปใช้หนี้ และช่วงนั้นเริ่มได้รับความรู้เรื่องการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตมาในแนวทางปลูกอยู่ปลูกกิน เริ่มไปศึกษาดูงานกับเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน แต่ยังไม่ได้ทำอย่างจริงจัง จนถึงปี พ.ศ.๒๕๔๘

ได้เริ่มขุดบ่อน้ำจำนวน ๒ บ่อ และปรับสภาพพื้นที่เพื่อทำนา ด้วยการสั่งสมประสบการณ์จากที่ไปศึกษาดูงาน อีกทั้งแม่บ้านเองที่มีแนวความคิดที่จะปลูกป่าในแปลงนา แบบปลูกอยู่ปลูกกิน ทำให้เริ่มเปลี่ยนวิถีชีวิตจากการทำนา มาเป็นทำสวนเกษตรเพิ่มเติม ทำให้แปลงของ คำมวย เริ่มมีความหลากหลายและในปี พ.ศ.๒๕๕๑ หลังจากที่ได้รับทราบอบรมศึกษาดูงานแล้วลงมือปฏิบัติจริงในแปลง รูปธรรมที่เกิดขึ้นจึงเห็นผลได้ชัดเจน จนได้รับการคัดเลือกให้เป็นคนต้นแบบพร้อมได้รับการสนับสนุนกิจกรรมการเผาด่านด้วยเตา ๒๐๐ ลิตร และใช้แปลงนาเป็นสถานที่เรียนรู้ดูงาน และฝึกอบรมถ่ายทอดแนวทางการดำรงชีวิตตามวิถีพอเพียง และการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากโครงการฯ ยิ่งสร้างความมั่นใจให้ คำมวย ในการดำเนินตามแนวทางของคำว่าพอเพียงในที่สุด

รายชื่อครัวเรือนพอเพียงอาสา

- ๑. นายบุญ เพชรคง
- ๒. นายบุญหยด นาเมืองรักษ์
- ๓. นายสมัย จอมชัยภูมิ
- ๔. นางสุภาลักษณ์ ผิวสว่าง
- ๕. นายสุพจน์ สร้อยลักษณ์
- ๖. นายสุคชา แสงภา
- ๗. นางอ้วน สังฆะศรี
- ๘. นายภู กุลข้าว
- ๙. นายชาย วงษาภา
- ๑๐. นางบัวภา มาหนองคำ
- ๑๑. นายเสถียร จันทาฟ้าเหลี่ยม
- ๑๒. นายสุบิน จันทาฟ้าเหลี่ยม
- ๑๓. นายสำราญ ละมุนมอญ
- ๑๔. นายโชติฉิพุน เสมามิ่ง
- ๑๕. นายเจริญ ไคสูงเนิน
- ๑๖. นายสมพงษ์ พันสาคาม
- ๑๗. นายมูล ชัยมาศย์
- ๑๘. นายวุฒิชัย ไชยคำ
- ๑๙. นางหนูเพียร จันดีบาง
- ๒๐. นายคำมูข อ่อนเหลา
- ๒๑. นางสุวิมล จันทรเพ็ง
- ๒๒. นางเฉลา ศรีชาทุม
- ๒๓. นางคำไพร กมลकर
- ๒๔. นางสมจิตร คันธภูมิ
- ๒๕. นางหนูแหวน ขุนอาจ
- ๒๖. นายหนูนา ชำนาญ
- ๒๗. นางแหล่ ภูมิ
- ๒๘. นายแก้ว นันโท
- ๒๙. นางบัณฑิต ควงมาศย์พล
- ๓๐. นางวงเดือน ราชชูแสน

- ๓๑. นางอำพร แสนคุณเท้า
- ๓๒. นางนกแก้ว ชัยปัญญา
- ๓๓. นายสำรวย สายเสน
- ๓๔. นายคำมวย เพี้ยโคตร
- ๓๕. นายพิชวาท เพี้ยโคตร
- ๓๖. นายสันทัศน์ แก้วนารี
- ๓๗. นายบุญเหลือ นันดี
- ๓๘. นายเสริม พันอะไล
- ๓๙. นายจิตร หลวงจันทร์
- ๔๐. นางบานเย็น พลมุข
- ๔๑. นายสุขเกษม เจริญสุข
- ๔๒. นายบุญเสน ชมจันทร์
- ๔๓. นางบรรจง ทับทิม
- ๔๔. นางเรียบ แก้วนวน
- ๔๕. นางน้อย ตุนเข้า
- ๔๖. นายพิชิต หลวงจันทร์
- ๔๗. นายสมัย ชัยเลี้ยว
- ๔๘. นางวาสนา จันทรประเทศ
- ๔๙. นายคำผาง สุ่มมาศร์
- ๕๐. นายบัวออน ผาจวง
- ๕๑. นางจวน โสภากุล
- ๕๒. นางลำออน เพ็งพิทักษ์
- ๕๓. นางเต็มทอง พันอะไล
- ๕๔. นายวิชัย เพชรคง
- ๕๕. นางบุญสิน กุลข้าว
- ๕๖. นายสุบิน หนองผือ
- ๕๗. นายทองใบ คั่นโลห์
- ๕๘. นายจรัส เพชรแสง
- ๕๙. นายทองอินทร์ หนองผือ
- ๖๐. นายถวิล วงษ์ช้าง

- ๖๑. นางอรพิน เพชรคำ
- ๖๒. นายบุญเลื่อน แก่นมุย
- ๖๓. นางจิ้น โชคลา
- ๖๔. นางสาวธิ์ พะชะ
- ๖๕. นางสาว คงแก้ว
- ๖๖. นายพะยอม คงเงิน
- ๖๗. นายบุญมี แก่นจันทร์
- ๖๘. นางสาวปอง อักษรวงศิพย์
- ๖๙. นางคำพัง โชคลา
- ๗๐. นายสุรัตน์ ทงทะลาย
- ๗๑. นางหนูเลียบ ศรีโย
- ๗๒. นายนิกร ปิ่นคำ
- ๗๓. นายเกษม โชคลา
- ๗๔. นายสุวรรณรัตน์ อามาศย์
- ๗๕. นายทองพูน ชมพูเขียว
- ๗๖. นายสมหมาย พรคทิง
- ๗๗. นายสุมาศย์ กงกะเรียน
- ๗๘. นายบุญมี มุ่งหมาย
- ๗๙. นายทองคี่ พรคทิง
- ๘๐. นายสุภาพ ลำภา
- ๘๑. นายคำไฮ ผิวม่วง
- ๘๒. นางสุคใจ โยชาลี
- ๘๓. นางนาง พรคโคตร
- ๘๔. นายสว่าง พรคทิง
- ๘๕. นางสนาม ชูชื่น
- ๘๖. นางสมศรี สุ่มมาศย์
- ๘๗. นางแคงเล็ก ภูมิแสนโคตร
- ๘๘. นายสมาน พรมวงษ์
- ๘๙. นายศรีวิไล อักษรศิริ
- ๙๐. นายบัวพันธ์ แก่นมุย

- ๙๑. นายชูเวช ผาจวง
- ๙๒. นายสงบ เจริญสุข
- ๙๓. นายเพิ่มผล ศรีวัตร
- ๙๔. นายธิติพงษ์ ทองโคตร
- ๙๕. นายประวัติ ศรีวัตร
- ๙๖. นางคำเคื่อน โชคลา
- ๙๗. นางลักขณา คั่นโลห์
- ๙๘. นายไพฑูรย์ โชคลา
- ๙๙. นายสัว แก่นจันทร์
- ๑๐๐. นายไพศาล คีสภา
- ๑๐๑. นางสมควร ยางฮิม
- ๑๐๒. นายพรม สุนทรภักคี่
- ๑๐๓. นางสุวันทา สิมมาโคตร
- ๑๐๔. นางบุญตา คลราคี่
- ๑๐๕. นายประยูร โสคาวัน
- ๑๐๖. นายสมศักดิ์ อักษรศิริ

- ๑๐๗. นายบุญทม ไสบันทา
- ๑๐๘. นางควงเคื่อน แก้วคำมี
- ๑๐๙. นายประภาส ทองโคตร
- ๑๑๐. นายสวัศคี่ แสนสิลา
- ๑๑๑. นายโสภณ คั่นโลห์
- ๑๑๒. นายสุทัศน์ อามาศย์
- ๑๑๓. นางจารุณี ประชา
- ๑๑๔. นางรัตนา หน่วยเขียว
- ๑๑๕. นายอ่อน พรคทิง
- ๑๑๖. นายสาวท ไกรยะวงศ์
- ๑๑๗. นางพัชรี เขตชาลี
- ๑๑๘. นางสาวเมรี ประสงค์สุข
- ๑๑๙. นางสุภาลักษณ์ ผิวสว่าง
- ๑๒๐. นายสำราญ ละมุนมอญ
- ๑๒๑. นายมูล ชัยมาศย์
- ๑๒๒. นางหนูแหวน ขุนอาจ

- ๑๒๓. นางนกแก้ว ชัยปัญญา
- ๑๒๔. นายจิตร หลวงจันทร์
- ๑๒๕. นางบานเย็น พลมุข
- ๑๒๖. นายจรัส เพชรแสง
- ๑๒๗. นางบุญสิน กุลข้าว
- ๑๒๘. นายเกษม โชคลา
- ๑๒๙. นางคำพัง โชคลา
- ๑๓๐. นายสุวรรณรัตน์ อามาศย์
- ๑๓๑. นายสุมาศย์ กงกะเรียน
- ๑๓๒. นายสมาน พรมวงษ์
- ๑๓๓. นายประวัติ ศรีวัตร
- ๑๓๔. นางสมควร ยางฮิม
- ๑๓๕. นางสุวันทา สิมมาโคตร
- ๑๓๖. นายอ่อน พรคทิง
- ๑๓๗. นายสาวท ไกรยะวงศ์
- ๑๓๘. นางสาวเมรี ประสงค์สุข

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล	นายสุวัฒน์ หนองผือ
เจ้าหน้าที่ประจำภาค	นายจิตร จันทรมาศ
ที่ปรึกษาภาค	นายวีระ นิจไตรรัตน์

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
๕๕๕ ถนนวิภาวดีรังสิต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๖๖(๐)-๒๕๓๗-๒๐๐๐
www.pttplc.com